

บทที่ 3

องค์ประกอบของตลาดและพัฒนาการของการค้าสุกร

ในการจำหน่ายสุกรที่ขุนจนได้น้ำหนักส่งตลาด จากเกษตรกรผู้เลี้ยงในรูปสุกรมีชีวิต จนถึงผู้บริโภคในรูปสุกรชำแหละ จะผ่านพ่อค้าคนกลางหลายระดับ เช่น พ่อค้ารวบรวมในท้องที่ พ่อค้ารวบรวมในท้องถิ่น พ่อค้าส่งชำแหละในท้องถิ่น พ่อค้าปลีกชำแหละในท้องถิ่น พ่อค้ารวบรวมในกรุงเทพฯ และพ่อค้าส่งชำแหละในกรุงเทพฯ ซึ่งรวมทั้งเกษตรกรอิสระ และที่รวมเป็นกลุ่ม เช่น กลุ่มผู้เลี้ยงสุกรหรือสหกรณ์การเกษตรต่าง ๆ พ่อค้าคนกลางมีทั้งประเภทชาจรและชาประจำ จะมีการซื้อขายกันที่ฟาร์มเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากการนำสุกรไปขายยังตลาดค้าขายเกษตรกรเองต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง (ต่อสุกร 1 ตัว) เพราะปริมาณที่ขายน้อย อีกทั้งอาจถูกกดราคาด้วย

ตารางที่ 3-1 สัดส่วนของจำนวนเกษตรกรและพ่อค้าคนกลางประเภท
ต่าง ๆ ที่ซื้อและจำหน่ายสินค้าแยกตามสถานที่ซื้อขาย
ปี 2525/2526

บุคคล	ซื้อ		รวม	ขาย		รวม
	สถานที่			สถานที่		
	ฟาร์มหรือ สำนักงานผู้ขาย	สำนักงานผู้ซื้อ		ฟาร์มหรือ สำนักงานผู้ขาย	สำนักงานผู้ซื้อ	
เกษตรกร	-	-	-	83.62	16.38	100
พ่อค้ารวบรวม ท้องถิ่น	93.55	6.45	100	12.50	87.50	100
พ่อค้ารวบรวม ท้องถิ่น	45.45	54.55	100	30	70	100
พ่อค้าขายส่ง สุกรชำแหละ	80	20	100	9.09	90.91	100
พ่อค้าขายปลีก สุกรชำแหละ	54.22	45.78	100	100	-	100

ที่มา : กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
การเกษตร

อย่างไรก็ตาม สำหรับเรื่องการค้าของสุกรในเบื้องต้นนี้ จะกล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญ ใ้แก่

1. บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการค้าสุกร

1.1 ผู้ผลิต ใ้แก่ เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรและจำหน่ายให้แก่พ่อค้าระดับต่าง ๆ ซึ่งจะนำไปจำหน่ายให้แก่ผู้บริโภคอีกทอดหนึ่งในรูปเนื้อสุกร เกษตรกรมีทั้งผู้เลี้ยงรายย่อยที่ไม่ได้หวังผลกำไรในการขาย มีการลงทุนในการผลิตน้อยกว่าผู้เลี้ยงในลักษณะฟาร์มใหญ่ที่คำนึงถึงกำไรจากการขายผลผลิต ผู้เลี้ยงประเภทนี้จะเอาใจใส่เกี่ยวกับการจัดหาพันธุ์ การบำรุงรักษา ตลอดจนคำนึงถึงต้นทุนและกำไรทุกระยะ

จากการวิเคราะห์ในระยะต้นที่กล่าวในวัฏจักรสุกรว่า เมื่อระดับราคาขายสูงขึ้นจะเป็นสิ่งจูงใจให้ผู้เลี้ยงเพิ่มปริมาณการผลิตขึ้น แต่ถ้าพิจารณาถึงลักษณะการขยายตัวของปริมาณผลิตจะพบว่าเพิ่มขึ้นในระดับที่ไม่สูงมากนัก เมื่อเทียบกับระดับราคาที่เคยค่อนข้างจะดี ตั้งแต่ปี 2522 เป็นต้นมา

ตารางที่ 3-2 การผลิตสุกร การบริโภคภายใน การส่งออกของประเทศไทย

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ปี	ปริมาณผลิต (ล้านตัว)	ปริมาณ บริโภค ภายในประ เทศ (ล้านตัว)	ปริมาณส่งออก (ตัว)	ต้นทุนการผลิต (บาท/กก.)	ราคาทองเงินที่ เกษตรกรขาย ในประเทศ (บาท/กก.)	ราคาส่งออก (บาท/กก.)	ประชากรใน ประเทศ (ล้านคน)	อัตราการ บริโภค (ตัว/คน/ปี)	ราคาสุกรมี ชีวิต ณ กทม. (บาท/กก.)
2520	3.22	3.21	803	17.22	18.54	16.31	44.27	0.07	18.58
2521	5.32	5.30	16,009	14.46	14.51	39.15	45.22	0.12	14.25
2522	3.40	3.39	11,711	16.21	19.15	21.71	46.11	0.07	18.68
2523	3.02	3.01	303	20.55	23.66	66.96	46.93	0.06	21.97
2524	3.87	3.86	794	22.01	23.94	33.63	47.88	0.08	23.82
2525	4.20	4.19	11,901	20.06	21.13	18.83	48.85	0.09	20.44
2526	5.12	5.11	5,630	22.95	27.27	24.54	49.52	0.10	26.87
2527	4.24	4.23	11,888	22.36	21.73	18.58	50.58	0.08	22.02

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, ปี 2528
หมายเหตุ : ช่อง 4 รวมสุกรมีชีวิตและผลิตภัณฑ์จากเนื้อสุกร

สาเหตุหรือปัจจัยที่มีผลต่อภาวะการผลิตข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า

1. เนื่องมาจากรูปแบบการเลี้ยงสุกรได้เปลี่ยนไปเป็นเชิงการค้าที่สามารถควบคุมปริมาณการผลิตได้แน่นอนขึ้น

2. ผู้เลี้ยงรายย่อยหรือระดับครอบครัวลดน้อยลง กล่าวคือ การเลี้ยงสุกรกว่า 80% เป็นการเลี้ยงในลักษณะของฟาร์มเกษตรกรรายย่อย ซึ่งสุกรเหล่านี้มีปริมาณมากเพียงพอที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของราคาสุกรขุนมีชีวิต รวมทั้งราคาวัตถุดิบอาหารสัตว์ และราคาลูกสุกรหย่านมด้วย แต่หลังจากความรุนแรงของวิกฤตการณ์สุกรราคาตกต่ำที่เกิดขึ้นในปี 2520/2521 ผู้เลี้ยงสุกรรายย่อยเหล่านี้ต้องเลิกกิจการไปเป็นส่วนใหญ่ ประกอบกับภาวะความจำเป็นทางเศรษฐกิจที่ทำให้ผู้เลี้ยงสุกรต้องมีเงินทุนเวียนเพียงพอสำหรับซื้ออาหารสัตว์มาเลี้ยงสุกรแทนที่จะใช้เศษอาหารอย่างที่เคย รวมทั้งราคาลูกสุกรมีราคาสูงมาก ซึ่งเท่ากับเป็นการกีดกันไม่ให้เกษตรกรรายย่อยมีโอกาสเลี้ยงสุกรขุนได้ จึงทำให้ปริมาณการผลิตลดลง

3. ราคาลูกสุกรหย่านม ที่เกษตรกรผลิตออกมาขายหรือเกษตรกรซื้อไปเลี้ยงเป็นสุกรขุนนั้น เป็นตัวชี้ (Indicator) ที่มีความสำคัญอย่างหนึ่งที่จะบอกให้ทราบถึงระยะการผลิตและการตลาดสุกรว่า ปริมาณการผลิตจะมีมากหรือน้อย ซึ่งสามารถสรุปสภาวะการเปลี่ยนแปลงของราคาลูกสุกรได้ดังนี้

3.1 ในปี 2521 สุกรที่ผลิตได้มีปริมาณล้นตลาด เกษตรกรขายลูกสุกรหย่านมได้เฉลี่ยตัวละ 267.34 บาท ลดลงจากปี 2520 ประมาณ 228.65 บาท หรือลดลง 46.10% แสดงให้เห็นว่าอุปทาน (Supply) มีมากเกินไป จึงผลักดันให้ราคาซื้อขายลูกสุกรหย่านมลดต่ำลงมาก

3.2 ในปี 2525 ลูกสุกรมีราคาซื้อขายเฉลี่ยตัวละ 511.00 บาท ค่ากว่าในปี 2524 ซึ่งซื้อขายในราคาตัวละ 681.28 บาท ราคาตกลง 170.28 บาท หรือลดลง 25% การเปลี่ยนแปลงด้านราคาในช่วงนี้จะเห็นว่าลคต่ำลงน้อยกว่าในปี 2521 เนื่องจากการผลิตสุกรในปี 2525 เพิ่มขึ้นไม่มากนัก

3.3 ในปี 2526 ปรากฏว่าราคาลูกสุกรสูงขึ้นถึงตัวละ 770.42 บาท เพิ่มขึ้นจากปี 2525 คิดเป็น 50.77% นอกจากสาเหตุการผลิตในปี 2526

ค่อเนื่องจากปี 2525 มีปริมาณไม่มาก ประกอบกับความต้องการสุกรเพื่อบริโภค ภายในอยู่ในระดับสูงค้ำย (ตาราง 3-3)

4. วัตถุประสงค์อาหารสัตว์

อาหารสัตว์นับเป็นต้นทุนที่สำคัญส่วนหนึ่งในการผลิตสุกร กล่าวคือ จากต้นทุนทั้งหมด คิดเป็นค่าอาหารสัตว์กว่า 50% ฉะนั้น เมื่อมีการเปลี่ยนแปลง ค่านราคาวัตถุประสงค์อาหารสัตว์ จึงมีผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตโดยตรง

ในช่วงเวลาปี 2521-2525 ราคาวัตถุประสงค์อาหารสัตว์มีแนวโน้มลดลง มีผลทำให้อาหารสัตว์ที่ใช้วัตถุประสงค์ดังกล่าวมาผสมใช้เลี้ยงสุกรนั้น มีราคาถูกลงค้ำย เช่นเดียวกัน มีผลทำให้ต้นทุนการผลิตสุกรลดค้ำลง แม้ว่าราคาสุกรที่เกษตรกรขาย ได้ในปี 2525 จะไม่ได้เปลี่ยนไปในทางที่ค้ำนิก เมื่อเทียบกับราคาในปี 2524 แต่ ค้ำยเหตุที่ต้นทุนการผลิตลดลงก็สามารถช่วยให้ผู้เลี้ยงมีค้ำไรในการขายสุกรได้

มาในปี 2526 ราคาวัตถุประสงค์อาหารสัตว์โดยทั่วไปเริ่มสูงขึ้น การ เคลื่อนไหวของราคาค้ำกล่าวทำให้อาหารผสม และต้นทุนการผลิตสุกรเพิ่มสูงขึ้น แต่การที่ราคาวัตถุประสงค์อาหารสัตว์เพิ่มสูงขึ้นนั้น มิได้มีสาเหตุโดยตรงมาจากที่สุกรมี ปริมาณเพิ่มขึ้นตามวัฏจักรสุกรเพียงค้ำนเดียว แต่เนื่องจากผลิตผลเกษตรกรที่ค้ำคัญ ของประเทศมีปริมาณลดค้ำนลงค้ำย กล่าวคือ การผลิตข้าว ข้าวโพก ถั่วเหลือง ปลาบ่น เปรียบเทียบปี 2525 กับปี 2526 ลดลงประมาณ 5.04, 12.94, 13.76 และ 5.65% ตามลาค้ำย (ตาราง 3-6) อีกสาเหตุหนึ่งเกิดจากสุกรมีราคาซื้อขาย ในระดับสูงมากในปี 2526 จาก 21.13 บาท/กิโลกรัม ในปี 2525 เป็น 27.27 บาท/กิโลกรัม ในปี 2526 ทำให้ผู้ค้ำยวัตถุประสงค์อาหารสัตว์ถือโอกาสปรับราคาให้สูง ขึ้นตามไปค้ำย

ตารางที่ 3-3 ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการผลิต ราคาขาย และกำไรขั้นต้น

ปี	ปริมาณการผลิต	ราคาปัจจัยการผลิต		ต้นทุนการผลิต (บาท/กก)	กำไรขั้นต้นของเกษตรกร (บาท/กก)	ราคาสุกรมีชีวิต ทองถิ่น (บาท/กก)	ราคาสุกรมีชีวิต กทม. (บาท/กก)	ราคาสุกรชำแหละ กทม. (บาท/กก)
		ลูกสุกร บาท/ตัว (บาท/กก)	อาหารสัตว์ (บาท/กก)					
2520	3.22	495.99 (40.23)	4.39	17.22	1.32	18.54	18.58	20.50
2521	5.32	267.34 (21.68)	4.13	14.46	0.05	14.51	14.25	17.50
2522	3.40	455.95 (36.98)	3.32	16.21	2.94	17.15	18.68	21.41
2523	3.02	603.98 (48.98)	4.11	20.55	3.11	23.66	21.97	25.24
2524	3.87	681.28 (55.25)	4.32	22.01	1.93	23.94	23.82	27.45
2525	4.20	511.00 (41.44)	4.28	20.06	1.07	21.13	20.44	32.19
2526	5.12	770.42 (62.48)	4.34	22.95	4.32	27.27	26.87	30.25
2527	4.24	581.67 (47.18)	4.43	22.36	-0.63	21.73	22.02	25.44
2528	-	-	-	17.28	0.05	17.33	18.96	22.20

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, ปี 2528

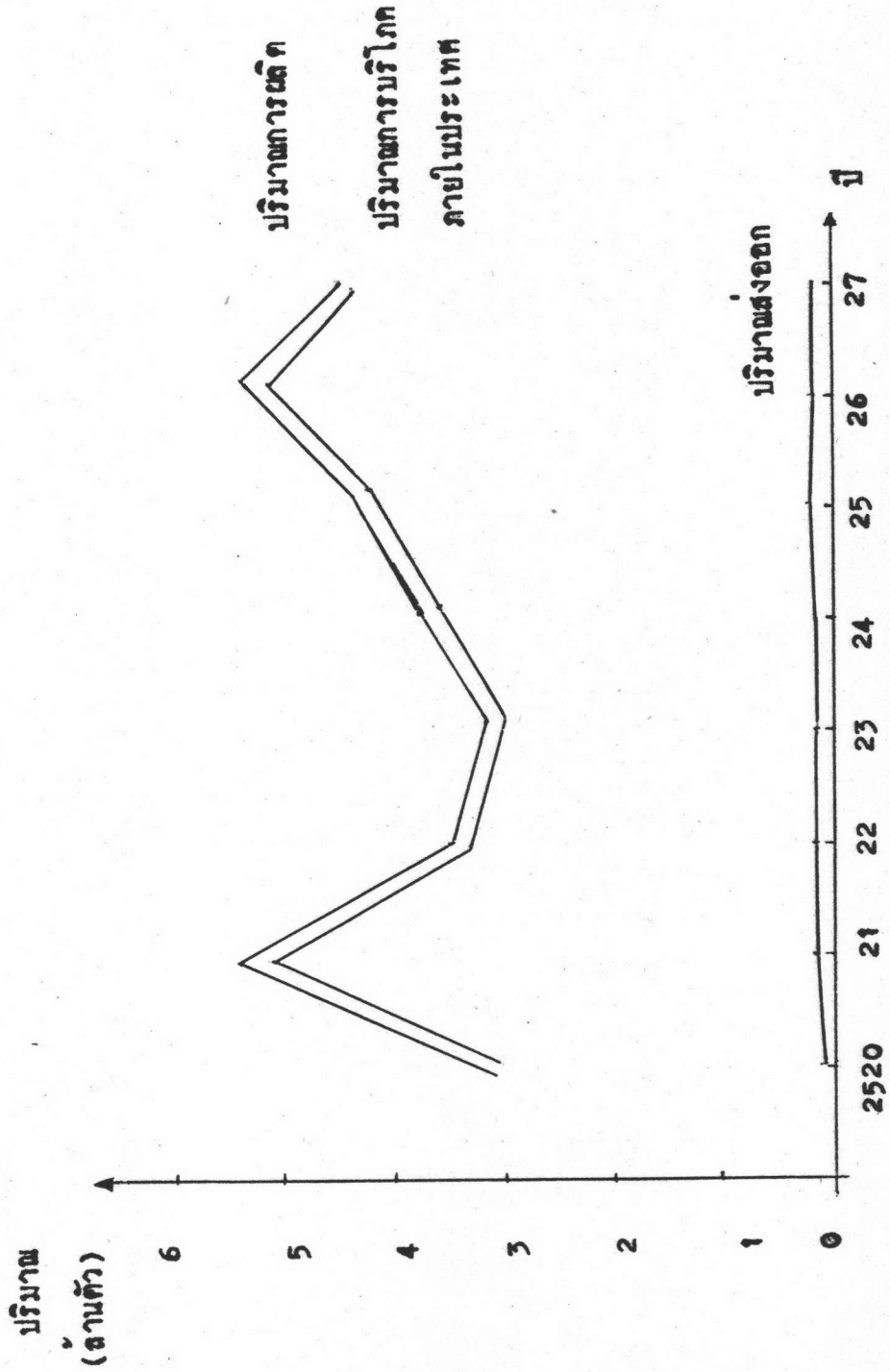
ตารางที่ 3-4 : หมายเหตุเกี่ยวกับโครงการ (หน่วย 10 - 100 กก.) เฉพาะภาคกลาง ปี 2526 - 2528

หน่วย : ต./กก.

รายการ	ปี 2526		ปี 2527		ปี 2528	
	รวมค่าใช้สอย	ไม่รวมค่าใช้สอย	รวมค่าใช้สอย	ไม่รวมค่าใช้สอย	รวมค่าใช้สอย	ไม่รวมค่าใช้สอย
1. ค่าพันธุ์สัตว์	7.70 (33.57)	7.70 (35.97)	6.94 (31.05)	6.94 (33.51)	3.22 (10.63)	3.22 (20.39)
2. ค่าอาหารสัตว์	12.27 (53.46)	12.27 (57.28)	12.41 (55.52)	12.41 (59.93)	11.05 (63.95)	11.05 (69.94)
3. ค่าแรงงาน	0.66 (2.87)	0.66 (3.08)	0.78 (3.47)	0.78 (3.74)	0.64 (4.86)	0.64 (5.32)
4. ค่าป้องกันและรักษาโรค	0.19 (0.82)	0.19 (0.88)	0.16 (0.73)	0.16 (0.79)	0.14 (0.81)	0.14 (0.69)
5. ค่ายุง, ยาฆ่า, สุ่ม ฯ	0.12 (0.53)	0.12 (0.57)	0.07 (0.31)	0.07 (0.33)	0.10 (0.56)	0.10 (0.63)
6. ค่าวัสดุอุปกรณ์	0.01 (0.02)	0.01 (0.02)	0.01 (0.03)	0.01 (0.04)	0.01 (0.06)	0.01 (0.06)
7. ค่าค่าขนส่งเชื้อเพลิง	0.07 (0.32)	0.07 (0.34)	0.02 (0.06)	0.02 (0.08)	-	-
8. ค่าซ่อมแซมและค่าแรง	0.03 (0.11)	0.03 (0.11)	0.01 (0.06)	0.01 (0.07)	0.01 (0.06)	0.01 (0.06)
9. ค่าอื่น และขาด	0.09 (0.41)	0.09 (0.44)	0.10 (0.46)	0.10 (0.48)	0.10 (0.58)	0.10 (0.63)
10. ค่าใช้สอยค่าใช้สอยรวม 13%	1.37 (5.99)	-	1.33 (5.96)	-	1.46 (8.97)	-
รวมค่าใช้สอยรวม	22.51 (96.10)	21.14 (98.68)	21.63 (97.66)	20.50 (96.97)	16.46 (95.56)	15.46 (97.65)
หมายเหตุ						
11. ค่าที่ดิน	0.01 (0.05)	0.01 (0.05)	0.01 (0.05)	0.01 (0.06)	0.02 (0.12)	0.02 (0.13)
12. ค่าใช้สอยในเฟรมและอุปกรณ์	0.27 (0.18)	0.27 (1.27)	0.20 (0.90)	0.20 (0.97)	0.32 (1.55)	0.32 (2.03)
13. ค่าใช้สอยค่าใช้สอยรวม	0.16 (0.67)	-	0.32 (1.39)	-	0.48 (2.78)	-
รวม 13%	0.44 (1.90)	0.26 (1.32)	0.53 (2.34)	0.21 (1.03)	0.62 (4.75)	0.34 (2.15)
รวมค่าใช้สอยรวม	22.95 (100)	21.42 (100)	22.36 (100)	20.71 (100)	17.25 (100)	15.80 (100)

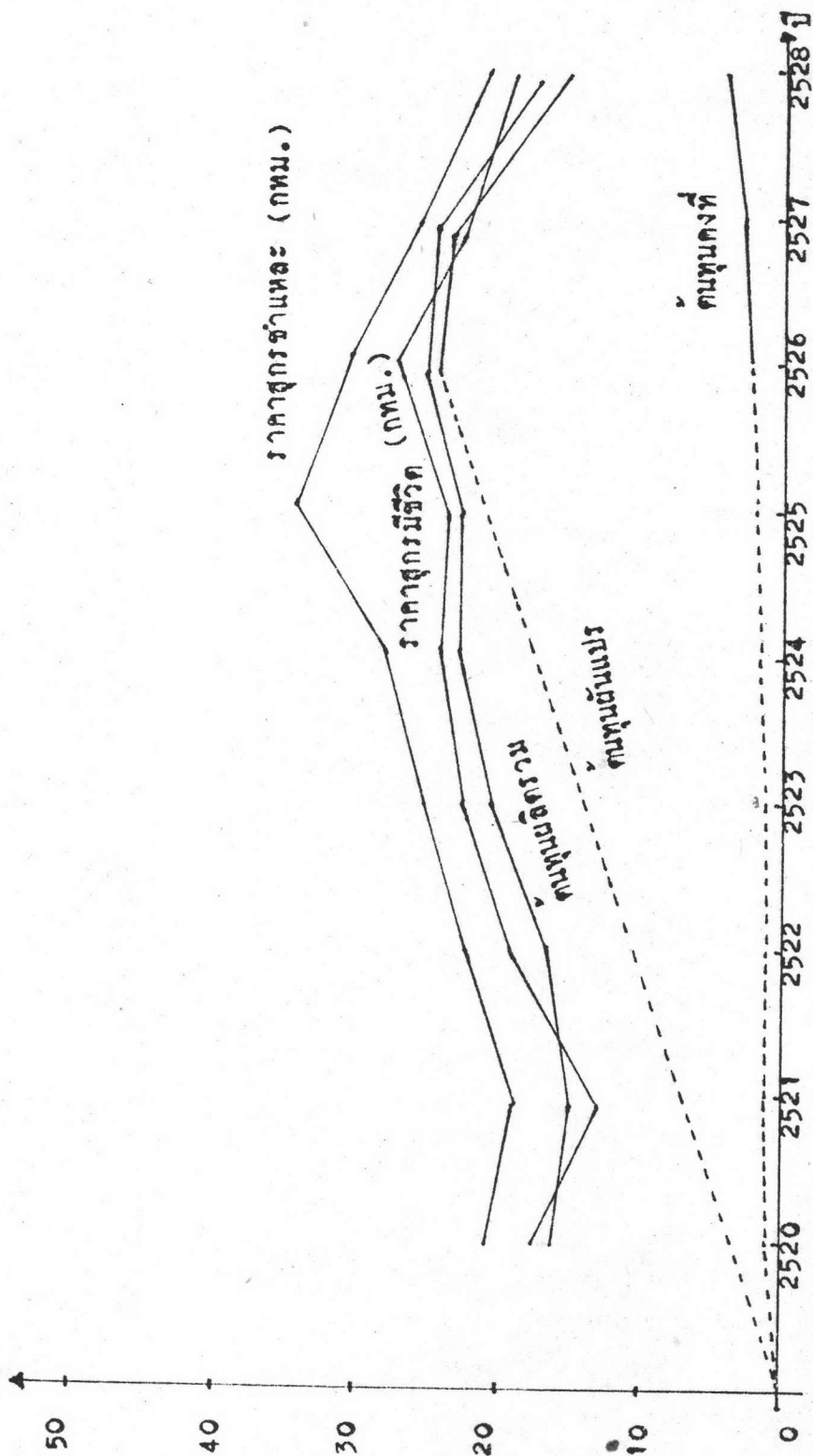
ที่มา : กองวิจัยและพัฒนาโครงการ, กองบริหารโครงการและแผนงานโครงการ

แผนภูมิที่ 3-1 ปริมาณการผลิตสุกรในประเทศไทย การบริโภค และการส่งออก

แผนภูมิที่ 3-2 ต้นทุนการผลิตสุกร ราคาที่เกษตรกรขายได้(กทม.) ราคาสุกรชำแหละ (กทม.)

บาท/กก.

ตารางที่ 3-5 ราคาขายส่งวัตถุดิบอาหารสัตว์ในคอก กทม. ปี 2520 - 2527

หน่วย : บาท/กก.

ปี	2520	2521	2522	2523	2524	2525	2526	2527
รำละเอียด	1.70	2.93	2.85	2.84	2.79	2.55	2.97	3.18
รำหยาบ	0.84	1.26	1.32	1.25	1.03	1.10	1.35	-
ปลายข้าว	2.60	2.70	-	3.80	3.73	3.64	3.57	4.09
ข้าวโพดบ่น	2.22	2.25	2.74	3.24	3.23	3.06	3.41	3.66
กากถั่วเหลือง	6.20	5.22	6.14	7.26	7.74	7.46	7.46	7.48
ปลายมันโปรตีน 50%	6.99	7.10	7.34	10.14	9.89	8.79	9.06	8.81
ปลายมันโปรตีน 60%	8.10	7.55	7.90	11.09	11.09	10.54	10.99	10.49

ที่มา : กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตารางที่ 3-6 เปรียบเทียบยอดผลิตและราคาขายที่เกษตรกรได้รับของข้าว ข้าวโพก ถั่วเหลือง ปลาบ่น

รายการ	ปี 2524/2525			ปี 2525/2526			อัตราการเปลี่ยนแปลง (%)
	ปริมาณ (ตันตัน)	มูลค่า ตามบาท	1)บาท/เกวียน 2-4)บาท/กก.	ปริมาณ (ตันตัน)	มูลค่า ตามบาท	1)บาท/เกวียน 2-4)บาท/กก.	
1) จำนวนใบนาปรัง	17,774	50,456.50	2,838.73	16,879	49,470.93	2,931.00	-5.04
2) ข้าวโพกเลี้ยงสัตว์	3,448.5	7,517.80	2.18	3,002.30	6,124.70	2.04	-12.94
3) ถั่วเหลือง	131.5	895.70	6.18	113.40	580.60	5.12	-13.76
4) ปลาบ่น	186.2	1.89	10.13	175.84	-	-	-5.56

ที่มา : กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร

5. โรคระบาด ตั้งแต่ปี 2522 เป็นต้นมา ปัจจัยที่สร้างปัญหาและอุปสรรคต่อการขยายตัวของปริมาณการผลิตที่สำคัญ ได้แก่ โรคระบาดสัตว์ เช่น โรคปากเท้าเปื่อย อหิวาต์สุกร และกาฬโรคสุกร ซึ่งไ้ระบาดไปในแหล่งที่มีการเลี้ยงสุกรเกือบทั่วประเทศ และเกิดขึ้นเป็นประจำติดต่อกันมาทุกปี ทำให้ปริมาณการผลิตสุกรมีอัตราการขยายตัวลดลง

ตารางที่ 3-7 โรคระบาดสุกรทั่วประเทศ ปี 2522-2525

ปี	โรค		ปากเท้าเปื่อย		อหิวาต์สุกร		กาฬโรคสุกร		รวม	
	ป่วย	ตาย	ป่วย	ตาย	ป่วย	ตาย	ป่วย	ตาย	ป่วย	ตาย
2522	7,782	54	14	17	-	-	1,796	71		
2523	16,843	493	-	46	-	-	16,843	539		
2524	1,024	128	-	5	23	88	1,047	221		
2525	531	20	238	291	-	-	769	311		

ที่มา : กรมปศุสัตว์

1.2 พ่อค้า บุคคลอีกกลุ่มหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญต่อวิถีการตลาดสุกรเป็นอย่างมาก กล่าวคือ ได้รับความประโยชน์ทั้งจากการซื้อสุกรจากเกษตรกร และขายสุกรให้แก่ผู้บริโภค ซึ่งจะกล่าวในรายละเอียดต่อไป บุคคลกลุ่มนี้คือพ่อค้าคนกลางประเภทต่าง ๆ ที่รวบรวมรับซื้อสุกรที่มีขอบข่ายในพื้นที่ระดับต่าง ๆ ได้แก่

1.2.1 พ่อค้าในระดับท้องถิ่น ได้แก่ พ่อค้าคนกลางที่ทำกรรวบรวมสุกรมีชีวิตจากเกษตรกรโดยตรง พ่อค้าในระดับท้องถิ่นมีทั้งพ่อค้ารายเล็ก รายใหญ่ พ่อค้ารายเล็กมีทุนไม่มากนัก ปริมาณรับซื้อสุกรมีน้อยในแต่ละวัน พ่อค้าเหล่านี้จะตระเวนไปหาซื้อสุกรตามหมู่บ้านต่าง ๆ พาหนะที่ใช้ขนส่งสุกร ได้แก่ รถยนต์ 4 ล้อ ขนส่งไปตลาดปลายทาง ส่งให้กับพ่อค้าในระดับท้องถิ่น พ่อค้า

ขายส่งสุกรชำแหละ หรือพ่อค้าขายปลีกสุกรชำแหละ ส่วนพ่อค้ารายใหญ่จะมีปริมาณ การซื้อขายสุกรเป็นจำนวนมาก การซื้อมีทั้งจากเกษตรกรโดยตรง และซื้อผ่าน นายหน้า พาหนะที่ใช้ขนส่งสุกร ได้แก่ รถยนต์ 6 ล้อ และ 10 ล้อ รวบรวม สุกรส่งเข้าสู่ตลาดทั้งในท้องถิ่นและกรุงเทพมหานคร

1.2.2 พ่อค้าในระดับท้องถิ่น ได้แก่ พ่อค้าที่ทำการรวบรวม สุกรมีชีวิตจากเกษตรกรโดยตรง และรับซื้อจากพ่อค้าในระดับท้องถิ่น ปริมาณการ ซื้อขายมีเป็นจำนวนมากในรอบปี พ่อค้าประเภทนี้จะมีสำนักงานที่รับซื้อสุกร มีคอก พักสัตว์ การรับซื้อสุกรมีทั้งการออกไปหาซื้อถึงฟาร์ม พ่อค้าในระดับท้องถิ่นที่บรรทุก มาขายที่สำนักงาน และการซื้อผ่านนายหน้า พ่อค้าเหล่านี้บางรายจะมีฟาร์มเลี้ยง สุกรของตนเอง และมีตลาดประจำที่รับซื้อสุกร ทั้งนี้ นอกจากจะขายสุกรจาก ฟาร์มของตนเองแล้วยังมีการรวบรวมสุกรจากเกษตรกร และพ่อค้ารายย่อยส่งตลาด ประจำอีกด้วย

พ่อค้าทั้ง 2 ประเภทดังกล่าว ก่อนที่จะไปจับสุกรมักจะ ไปดูสุกรไว้ก่อนแล้ว ทกลงราคาไว้ และกำหนดวันที่จะไปจับ อาจมีการจ่ายเงิน มักจำให้แกเกษตรกรไว้จำนวนหนึ่ง เช่น 100 บาท หรือ 1,000 บาท เมื่อถึง กำหนดวันจับสุกร พ่อค้าจะหากคนงานมาจับเอง คนงานนี้ต้องมีประสบการณ์ในการ จับสุกรพอสมควร เนื่องจากต้องระมัดระวังไม่ให้สุกรบาดเจ็บหรือช้ำ ซึ่งต้องถูกตัด ราคาจากผู้ซื้ออีกทอดหนึ่ง พ่อค้าส่วนใหญ่มักจะนำสุกรไปยังตลาดปลายทางทันทีเพราะ ถ้านำมาพักไว้ที่คอกของตนก่อน จะต้องเสียค่าอาหาร ค่าแรงงานในการเลี้ยงโดยไม่จำเป็น

1.2.3 พ่อค้าขายส่งสุกรชำแหละ จะรับซื้อสุกรมีชีวิตจากพ่อค้า ผู้รวบรวมสุกรมีชีวิต มาทำการฆ่าแล้วขายเนื้อสุกรให้แก่ผู้ค้าปลีกชำแหละ การฆ่า สุกรจะต้องได้รับอนุญาต และเสียค่าธรรมเนียมให้แก่ทางราชการ รวมทั้งค่าใช้จ่าย อื่น ๆ คิดเป็นต้นทุนเฉพาะการฆ่าสุกรประมาณตัวละ 58.-บาท ได้แก่

1. การขออนุญาตเคลื่อนย้ายสุกรมีชีวิตเพื่อขายจะต้อง เสียภาษีเงินได้ตัวละ 10.-บาท

2. ค่าอาหารฆ่าสัตว์ ตัวละ 10.-บาท
3. ค่าธรรมเนียมฆ่าสัตว์ ตัวละ 15.-บาท
4. ค่าคอกพักสัตว์ ตัวละ 3.-บาท
5. การจำหน่ายเนื้อสุกรจะต้องเสียภาษีเงินได้บุคคล
ธรรมดา ตัวละ 20.-บาท

หลังจากนั้นจึงนำเนื้อสุกรชำแหละจำหน่ายให้แก่พ่อค้า
ชำแหละปลีกตามตลาดสดต่าง ๆ ทั้งในท้องถิ่น ต่างจังหวัด และกรุงเทพมหานคร

1.2.4 พ่อค้าขายปลีกสุกรชำแหละ จะเป็นผู้นำเนื้อสุกรชำแหละ
ไปขายให้แก่ผู้บริโภคในตลาดสดต่าง ๆ มักเรียกพ่อค้าประเภทนี้ว่า "ลูกเขียง"
สามารถแยกได้เป็น 2 ลักษณะ

1.2.4.1 ประเภทที่ซื้อสุกรชำแหละจากพ่อค้าส่งแล้วมา
ขายปลีก โดยซื้อซากสุกรชำแหละทั้งตัวและบางส่วน

1.2.4.2 ประเภทที่ซื้อสุกรมีชีวิตมาจ้างฆ่าและขายปลีกเอง

พ่อค้าขายปลีกสุกรชำแหละอาจมีการรวมตัวกันทำการค้าใน
รูปของกงสีดังเช่นในฉะเชิงเทรา และนครปฐม อันเป็นที่ตั้งอย่างการศึกษาในครั้งนี้
ลักษณะการดำเนินงาน คือ กลุ่มของพ่อค้าปลีกสุกรชำแหละจะรวมตัวกันเลือกหัวหน้า
กงสี 1 คน มีหลงจู้ 1 คน ทำหน้าที่จัดหาสุกรมาชำแหละ โดยจ้างลูกจ้างหลายคน
ทำหน้าที่ต่าง ๆ กัน ได้แก่ จับสุกรบรรทุกไปโรงฆ่า ทำการฆ่า แล้วบรรจุสุกร
ชำแหละจากโรงฆ่าไปที่เขียงในตลาด ซากสุกรชำแหละทั้งตัวจะแบ่งเป็น 2 ซีก
เครื่องในและหัว โดยท่าเบอร์ไว้ที่สุกรแต่ละตัว หลงจู้จะเป็นผู้จับฉลากซากสุกร
ชำแหละให้ลูกเขียงแต่ละราย เนื่องจากสุกรแต่ละตัวจะมีคุณภาพซากแตกต่างกันไป
บ้าง จำนวนสุกรที่ทำการฆ่าแต่ละวัน จะรวบรวมมาจากความต้องการของลูกเขียง
แต่ละราย ราคาสุกรชำแหละที่กลุ่มขายให้กับลูกเขียงจะเปลี่ยนแปลงไปตามราคาสุกร
มีชีวิต เมื่อถึงสิ้นเดือนจะมีการคิมบัญชีกำไร-ขาดทุน ถ้ากงสีมีกำไรก็จะนำผลกำไร
มาแบ่งให้กับลูกเขียงตามจำนวน นำหนักสุกรที่ลูกเขียงรับไปขาย เช่น จ่ายคิม
ภิโลกรัมละ 2.-บาท แต่ถ้ากงสีขาดทุนลูกเขียงจะต้องรับภาระ โดยจ่ายเงินให้แก่

กงสี ส่วนผู้ที่ทำหน้าที่ทองรูจะไ้รับค่าจ้างส่วนหนึ่งจากกงสีด้วย

1.3 นายหน้า ทำหน้าที่เป็นคนกลางระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย โดยไ้รับเงินค่าบริการจำนวนหนึ่งจากพ่อค้า ทั้งนี้ เพื่อทุนเวลาและค่าใช้จ่ายของพ่อค้า ผู้รวบรวมสุกร นายหน้าจะใช้พาหนะซึ่งส่วนใหญ่ ไ้แก่ รถจักรยานยนต์ไปเสาะหาสุกรที่พร้อมจะจับขายไ้ในแหล่งเลี้ยงต่าง ๆ บางครั้งผู้เลี้ยงก็มาคิกคอกกับนายหน้าเอง เพื่อให้ไปคิกคอกกับพ่อค้ามาจับสุกรของคน สำหรับพ่อค้ากรุงเทพฯ จะมีนายหน้าที่คอยหาสุกรไ้ตามแหล่งเลี้ยงต่าง ๆ บางครั้งนายหน้าก็จักหารถบรรทุกและคนงานจับสุกรไ้ด้วย และคิกค่าใช้จ่ายต่าง ๆ กับพ่อค้าในภายหลัง อัตราค่านายหน้าประมาณ 5-10 บาท/คิว

1.4 โรงฆ่าสัตว์ การดำเนินการฆ่าสัตว์เพื่อจำหน่ายไ้แก่ประชาชน ผู้บริโภคอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ต้องมีเครื่องมือในการฆ่าที่ถูกสุขลักษณะ อันประกอบด้วย โรงพักสัตว์ โรงฆ่าสัตว์ ตลอดจนห้องเย็นเก็บเนื้อสัตว์ ภัยเหตุนี้รัฐจึงจำเป็นต้องเข้าควบคุมการดำเนินการฆ่าสัตว์ไ้ถูกสุขอนามัย และเนื้อเหล่านั้นไ้ผ่านการตรวจรับรองจากสัตวแพทย์แล้ว

ปัจจุบันการดำเนินการฆ่าสัตว์ กระทำโดยราชการส่วนท้องถิ่น ไ้แก่ เทศบาล สุขาภิบาล สภาตำบล รวมทั้งโรงฆ่าเอกชนที่ไ้รับอนุญาตไ้ดำเนินการได้ การนำสัตว์เข้าโรงฆ่าจะต้องเสียค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ไ้แก่ อากรฆ่าสัตว์ ค่าธรรมเนียมฆ่าสัตว์ ค่าคอกพักสัตว์ และภาษีล่วงหน้าสำหรับการจำหน่ายเนื้อสัตว์ที่ฆ่าแล้ว ค่าธรรมเนียมการฆ่าเหล่านี้ก่อให้เกิดการฆ่าสัตว์ที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือที่เรียกกันว่า การฆ่าเถื่อน เพื่อหลีกเลี่ยงค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการฆ่า ซึ่งพฤติกรรมนี้เกิดขึ้นในทุกพื้นที่ โดยเฉพาะกรุงเทพมหานคร อันเป็นแหล่งบริโภคเนื้อสัตว์ที่สำคัญ มีการฆ่าเถื่อนในปริมาณมาก ถึงแม้ว่าจะมีโรงฆ่าสัตว์ทั้งของรัฐและเอกชน (ที่ควบคุมการดำเนินงานโดยศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร) ตั้งอยู่รอบ ๆ กรุงเทพมหานคร เพื่อให้บริการด้านการฆ่าสัตว์ ไ้แก่ โรงฆ่าของบริษัท สหสามัคคีค้าสัตว์ จำกัด บริเวณถลวยน้ำไท โรงฆ่าเขมินบุรี หนองจอก บางแคเขตภาษีเจริญ โรงฆ่าสุขาภิบาล ๑ เขตคลองตัน และโรงฆ่าเขตราษฎร์บูรณะ

แต่ก็มีการสำรวจทั้งหมดทุกโรงฆ่า ตามอาชญาบัตร ในปริมาณน้อยกว่าการบริโภคที่แท้จริง

การบริโภคส่วนที่เกินสันนิษฐานว่า เป็นการฆ่าเดือนส่วนหนึ่ง และอีกส่วน คือ การส่งเนื้อสุกรฆ่าแหละข้ามเขต สำหรับกรณีหลังอาจจะกล่าวได้ว่ามีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก เนื่องจากการอนุญาตหรือห้ามการขนส่งสุกร ฆ่าแหละข้ามเขตตามกฎหมายนั้น เกิดขึ้นเป็นระยะ ๆ โดยสม่ำเสมอในประวัติศาสตร์ การค้าสุกร ซึ่งจะกล่าวในรายละเอียดต่อไป

1.5 ผู้บริโภค คือผู้ที่รับซื้อสุกรฆ่าแหละมาบริโภคในลักษณะของเนื้อสุกร และผลิตภัณฑ์จากเนื้อสุกร สามารถจำแนกประเภทผู้บริโภคได้ดังนี้คือ

1.5.1 ผู้บริโภครายย่อย ได้แก่ ผู้บริโภคในชีวิตประจำวันทั้งใน ระดับครอบครัว และผู้ค้าอาหารรายย่อย โดยซื้อเนื้อสุกรฆ่าแหละ และส่วนต่าง ๆ ของสุกร เช่น ซีโครง ตับ หัวใจ รวมทั้ง ผลิตภัณฑ์จากเนื้อสุกร เช่น ไส้กรอก หมูแฮม หมูแผ่น หมูหยอง และแหนม เป็นต้น ซึ่งสถานที่ซื้อเป็นประจำ คือ ตลาดสด ร้านค้า และซูเปอร์มาร์เกต ซึ่งเป็นตลาดกระจายสินค้าขนาดใหญ่ ที่มีอาหารสดและแห้งจำหน่ายเช่นเดียวกัน ตลาดสดแผ่กระจายโดยทั่วไป แต่ลักษณะของ สถานที่ และสินค้าที่จำหน่ายแตกต่างกันในเรื่องความสะอาด และจืดทืดเพื่อให้สวยงาม เพื่อดึงดูดผู้ซื้อ จะพบเห็นในซูเปอร์มาร์เกตมากกว่า ซึ่งราคาสินค้าย่อมสูงกว่า เช่นกัน

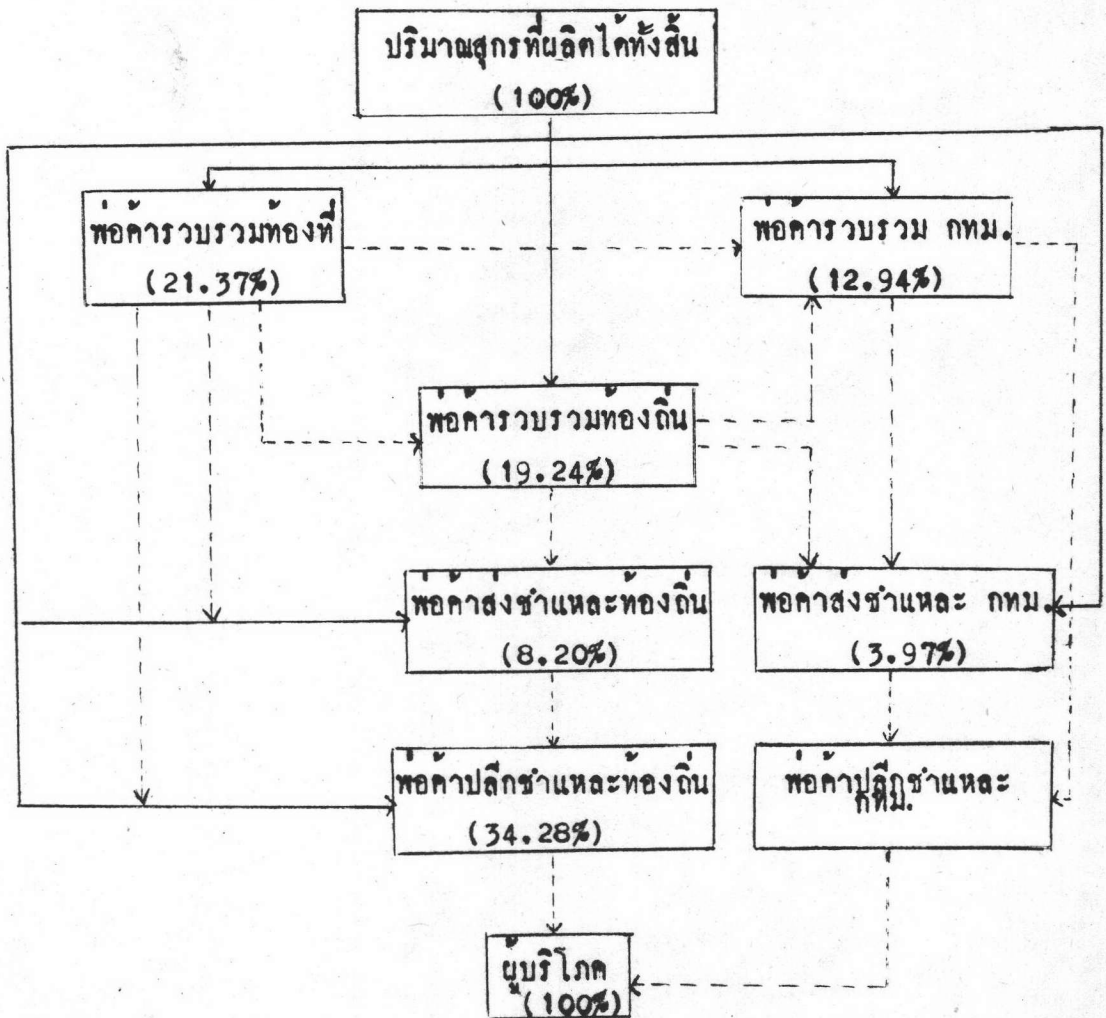
เนื้อสุกรและส่วนต่าง ๆ ที่เข้าสู่ซูเปอร์มาร์เกตจะได้รับการทำความสะอาดและบรรจุในภาชนะที่มั่นคงและสวยงาม ผู้ซื้อหรือผู้บริโภคสามารถนำกลับไปบ้านได้ โดยเกิดความสูญเสียน้อยมาก

1.5.2 ภัตตาคารและโรงแรม เป็นผู้รับซื้อเนื้อสุกรคราวละเป็นจำนวนมาก เพื่อบริการให้แก่แขกผู้มาพัก รวมทั้ง ผู้บริโภคชาจรที่มาเที่ยวหรือ จัดงานสังสรรค์

1.5.3 โรงงานผลิต ผลิตภัณฑ์จากเนื้อสุกร ผู้บริโภคในลักษณะนี้ อาจมีโรงฆ่าสัตว์เป็นของตนเอง หรือมีโรงฆ่าประจำที่รับจ้างฆ่า โดยมีปริมาณการฆ่าเป็นจำนวนมาก ผลิตภัณฑ์จากเนื้อสุกรนี้จะระบายสู่ตลาดผู้บริโภคใน 2 ประเภทข้างต้น รวมทั้งแหล่งบริโภคต่างประเทศ ซึ่งจะกล่าวถึงรายละเอียดในส่วนของการตลาดต่างประเทศ

จากลักษณะผู้บริโภคที่กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นได้ว่าผู้บริโภคที่แท้จริง ได้แก่ ผู้บริโภครายย่อย ซึ่งจะต้องเป็นผู้รับภาระขั้นสุดท้ายของวิถีการตลาดสุกรที่ต้องผ่านบุคคลหลาย ๆ ระดับ

แผนภูมิที่ 3-3 โครงสร้างการกระจายตลาดรับซื้อสุกร

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, ปี 2528

จากการศึกษาของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ปี 2528 พบว่า การจำหน่ายสุกรของประเทศไทยจากเกษตรกร จะผ่านพ่อค้าคนกลางระดับต่าง ๆ ไปจนถึงมือผู้บริโภค กังแผนภูมิที่ 3-3 กล่าวคือ จากผู้เลี้ยงสุกร 100% ขายให้แก่พ่อค้าปลีกชำแหละท้องถิ่น 34.28% พ่อค้ารวบรวมในท้องที่ 21.37% พ่อค้ารวบรวมในท้องถิ่น 19.24% พ่อค้ารวบรวมในกรุงเทพฯ 12.94% พ่อค้าส่งชำแหละในท้องถิ่น 8.20% และพ่อค้าส่งชำแหละในกรุงเทพฯ 3.97% จากตัวเลขข้างต้นดูเหมือนว่าบทบาทของตลาด กทม.จะน้อยกว่าตลาดในท้องถิ่น แต่ในความเป็นจริงจะพบว่าส่วนใหญ่แล้ว ทั้งพ่อค้ารวบรวมท้องที่ พ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น ที่รวบรวมสุกรจากเกษตรกร จะส่งสินค้าให้แก่พ่อค้าใน กทม. ประกอบกับราคาสุกรชำแหละใน กทม. อยู่ในเกณฑ์ นับเป็นแรงจูงใจให้มีขุนส่งสุกรเข้าสู่ตลาด กทม.มากขึ้น

จากการศึกษาของอัจฉรา ทศรด และคณะ ปี 2527 เรื่องวิถีการตลาดของสุกรในเขตภาคกลาง พบว่า การจำหน่ายสุกรจากเกษตรกร 100% จะผ่านพ่อค้าคนกลางระดับต่าง ๆ ไปจนถึงมือผู้บริโภคดังนี้

เกษตรกร ขายสุกรให้แก่พ่อค้าปลีกชำแหละท้องถิ่นมากที่สุดคือ 34.92% รองลงมาได้แก่ พ่อค้าส่งชำแหละในท้องถิ่น, พ่อค้ารวบรวม กทม. พ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น และพ่อค้าส่งชำแหละใน กทม. คิดเป็นร้อยละ 23.61, 21.00, 13.49 และ 6.98 ตามลำดับ

พ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น ทำการรวบรวมสุกรจากเกษตรกร 13.49% แล้วจำหน่ายให้แก่พ่อค้าส่งชำแหละท้องถิ่น พ่อค้าชำแหละส่ง กทม. พ่อค้าปลีกชำแหละท้องถิ่น และพ่อค้ารวบรวม กทม. คิดเป็นร้อยละ 11.57, 1.66, 0.20 และ 0.06 ตามลำดับ

พ่อค้าส่งชำแหละท้องถิ่น ทำการรวบรวมสุกรจากเกษตรกรและพ่อค้าได้ 35.18% แล้วจำหน่ายให้แก่พ่อค้าปลีกชำแหละท้องถิ่น

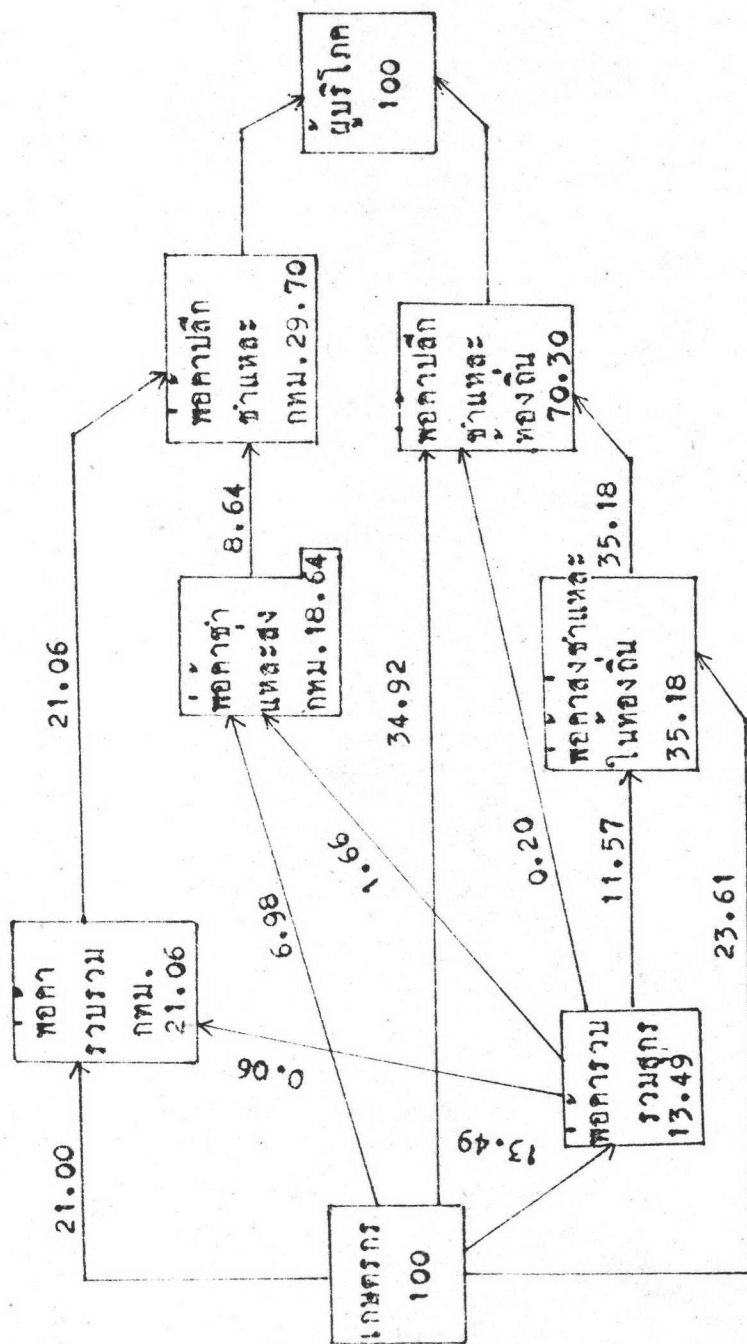
พ้อคารวมรวม กทม. รวบรวมสุกรจากเกษตรกรและพ้อค้าได้ 21.06%
แล้วจำหน่ายให้แก่พ้อค้าปลีกร้าแหละ กทม.

พ้อค้าส่งร้าแหละ กทม. รวบรวมสุกรจากเกษตรกรและพ้อค้าได้ 18.64%
และจำหน่ายให้แก่พ้อค้าปลีกร้าแหละ กทม.

พ้อค้าปลีกร้าแหละทองถิ่น รวบรวมสุกรจากเกษตรกรและพ้อค้าได้ 70.30%
แล้วจำหน่ายให้แก่ผู้บริโภคร

พ้อค้าปลีกร้าแหละ กทม. รวบรวมสุกรจากพ้อค้าส่งร้าแหละ กทม. ได้
29.70% แล้วจำหน่ายให้แก่ผู้บริโภคร

แผนภูมิที่ 3-4 วิธีการตลาดสุกรในภาคกลาง

ที่มา : อังกร ทพร, การตลาดสุกร ปี 2525/2526, ปี 2527.

ในความซับซ้อนของวิธีการตลาดข้างต้นจะประกอบไปด้วย ค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินการค้าสุกร โดยผ่านบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายระดับจนถึงมือผู้บริโภค ซึ่งทอดรูปได้จากตารางที่ 3-8

ตารางที่ 3-8 โครงสร้างค่าใช้จ่ายการตลาดสุกร โดยเฉลี่ยระหว่างปี 2521 กับปี 2525

ค่าใช้จ่าย/ค่าโร	1) ปี 2521		2) ปี 2525	
	บาท/กก.	ร้อยละ	บาท/กก.	ร้อยละ
ราคาที่เกษตรกรได้รับเฉลี่ย	14.51	59.32	21.13	69.48
1. ค่านายหน้า	0.07	0.29	0.10	0.03
2. ค่าแรงงาน	0.18	0.74	0.13	0.43
3. ค่าขนส่ง	0.18	0.74	0.33	1.09
4. ค่าอาหารสุกร	-	-	0.04	0.13
5. ค่าภาษีและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ	0.16	0.65	0.06	0.20
6. ค่าชดเชยน้ำหนักระหว่างขนส่ง	0.60	2.45	0.61	2.01
7. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	-	-	0.06	0.20
8. อื่น ๆ	0.18	0.74	0.05	0.16
9. ค่าโรของพ่อค้ารวบรวม	0.58	2.37	0.53	1.74
ราคาเฉลี่ยที่พ่อค้ารวบรวมสุกรมีชีวิตได้รับ	16.46	67.29	22.95	75.47
10. ค่าแรงงาน	0.06	0.25	0.14	0.47
11. ค่าขนส่ง	-	-	0.15	0.49
12. ค่าใช้จ่ายในการฆ่า	0.24	0.98	0.37	1.22
13. ค่าอาหารสุกร	0.34	1.39	0.28	0.92
14. ค่าภาษีและค่าธรรมเนียม, น้ำแข็ง	0.19	0.78	0.19	0.62
15. ค่าชดเชยน้ำหนักระหว่างฆ่า	2.61	10.67	3.16	10.39
16. ค่าภาษีและค่าธรรมเนียม	0.25	1.02	0.24	0.79
17. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	0.48	1.96	0.14	0.46
18. ค่าโรของพ่อค้าปลีกชำแหละ	3.83	15.66	2.79	9.18
ราคาเฉลี่ยที่พ่อค้าปลีกชำแหละได้รับ	24.46	100.00	30.41	100.00

1) : บริษัทการเกษตรและอุตสาหกรรม, รายงานผลการศึกษาเรื่องโครงการศึกษาเพื่อปรับปรุงระบบตลาดสินค้าเกษตร (ในทบท.) หน้า 3-52.

2) : กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

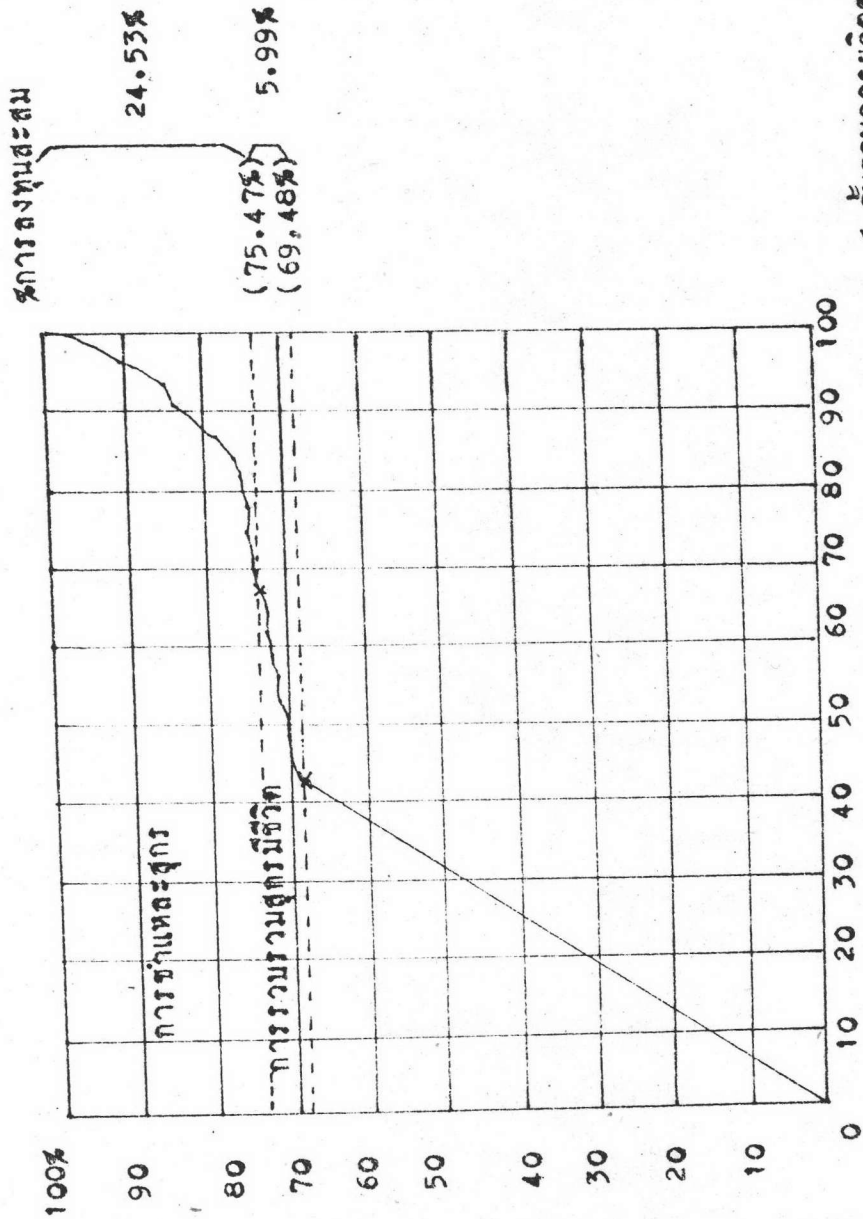
ตารางที่ 3-9 สักส่วนค่าใช้จ่ายการตลาดสุกร ปี 2525

(1) ชั้นของการลงทุน	(2) %ชั้นก่อนการผลิต	(3) %การลงทุน	ความถี่สะสม	
			(2)	(3)
1. การเลี้ยงของเกษตรกร จนขายได้				
13.	41.94	69.48	41.94	69.48
14. ค่านายหน้า	3.23	0.03	45.17	69.51
15. ค่าแรงงาน	3.23	0.43	48.40	69.94
16. ค่าขนส่ง	3.23	1.09	51.63	71.03
17. ค่าอาหารสุกร	3.23	0.13	54.86	71.16
18. ค่าภานีและค่าธรรมเนียมต่างๆ	3.23	0.20	58.09	71.36
19. ค่าซากน้ำหนักระหว่างขนส่ง	3.23	2.01	61.32	73.37
20. ค่าใช้จ่ายการดำเนินงาน	3.23	0.20	64.55	73.57
21. อื่น ๆ	3.23	0.16	67.78	73.73
22. กำไรของพ่อค้ารวบรวม	3.23	1.74	71.01	75.47
23. ค่าแรงงาน	3.23	0.47	74.24	75.94
24. ค่าขนส่ง	3.23	0.49	77.47	76.43
25. ค่าใช้จ่ายในการฆ่า	3.23	1.22	80.70	77.65
26. ค่าอาชญาบัตร	3.23	0.92	83.93	78.57
27. ค่าภานีและค่าน้ำหนัก	3.23	0.62	87.16	79.19
28. ค่าสูญเสียน้ำหนักระหว่างฆ่า	3.23	0.46	90.39	79.65
29. ค่าภานีและค่าธรรมเนียมต่างๆ	3.23	0.79	93.62	80.44
30. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	3.23	10.39	96.85	90.83
31. กำไรของพ่อค้าชำแหละ	3.23	9.18	100.00	100.00

หมายเหตุ : ชั้นตอน 1-13 ; ระยะเวลาเลี้ยงสุกรของเกษตรกรจนสามารถ
ขายได้

- 14-22 ; ระยะเวลารวบรวมสุกรมีชีวิตโดยพ่อค้า
- 23-31 ; ระยะเวลานำสุกรไปชำแหละโดยพ่อค้า

แผนภูมิที่ 3-5 สัดส่วนค่าใช้จ่ายการตลาดสูงกร ปี 2525

% ขั้นตอนการผลิตภัณฑ์สะสม

จากตาราง 3-8 จะพบว่าพ่อค้าในแต่ละระดับจะบวกกำไรทุกครั้งก่อนที่
ขายสินค้า และผู้ที่รับภาระได้แก่ เกษตรกร และผู้บริโภค กล่าวคือ เกษตรกร
จะขายสินค้าได้ในราคาที่ต่ำลง เนื่องจากความเสียหายเปรียบในหลาย ๆ ด้าน เช่น
ความชำนาญในการต่อรองราคา การชั่งน้ำหนัก เป็นต้น หรือถ้าไม่ขายตามราคา
ที่พ่อค้าเสนอ ต้นทุนการเลี้ยงสุกรก็จะยิ่งเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งค่าอาหาร

สำหรับผู้บริโภคจะเป็นผู้รับภาระขั้นสุดท้าย คือ ซื้อสินค้าในราคาสูง
เนื่องจากพ่อค้าได้บวกกำไรจ่าย และกำไรไว้ด้วย ผู้ที่ได้รับความเสียหายจากวิธีการ
ตลาดจึงได้แก่ พ่อค้าคนกลาง

2. นโยบายการค้าสุกร

เคมการเลี้ยงการฆ่าและการค้าสุกร กระทำกันในหมู่นักจีน โดยรัฐบาล
ได้ออกพระราชบัญญัติควบคุมการค้า และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2476 และฉบับ
ปรับปรุงใหม่ ปี พ.ศ. 2502 กำหนดให้กิจการโรงฆ่าสัตว์เป็นของรัฐ หรือควบคุม
โดยรัฐ รวมทั้งเสียค่าอาชญาบัตร และค่าธรรมเนียมการจำหน่ายด้วย ได้แก่
การเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เมื่อมีการขออนุญาตเคลื่อนย้ายสุกรมีชีวิตเพื่อขาย
ในอัตราตัวละ 10 บาท เสียค่าอากรฆ่าสัตว์ ตัวละ 10 บาท ค่าธรรมเนียม
โรงฆ่าสัตว์ ตัวละ 15 บาท ค่าธรรมเนียมโรงพักสัตว์ ตัวละ 3 บาท และเสีย
ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากผู้ค้าสุกรฆ่าในแต่ละในอัตราตัวละ 20 บาท นอกจากนี้มี
การจำกัดเขตการจำหน่ายเนื้อสัตว์ พระราชบัญญัติเกี่ยวกับโรคระบาดสัตว์ ซึ่งมีผล
ถึงการเคลื่อนย้ายสัตว์จากเขตใดเขตหนึ่ง ระหว่างจังหวัด เพื่อป้องกันโรคระบาด
ที่อาจจะติดมากับสัตว์ เป็นต้น

2.1 ประวัติการค้าสุกร

ประวัติศาสตร์การค้าสุกร สามารถสรุปเป็นระยะ ๆ ได้ดังนี้
พ.ศ. 2481 รัฐได้ออกพระราชบัญญัติ 2481 มอบให้กรมพาณิชย์การทหารบก
จัดตั้งโรงงานและร้านค้าปลีกให้คนไทย ดำเนินกิจการเนื่องจาก

- ในระยะตรุษจีนไม่มีสุกรชำแหละจำหน่าย เพราะคนจีนหยุดทำงาน
 พ.ศ. 2486 ได้มีการโอนกิจการฆ่าและค้าเนื้อสัตว์ให้แก่กรมโรงงานอุตสาหกรรม
 กระทรวงอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นระยะระหว่างสงครามมหาเอเซีย
 บурพา ประกอบกับเกิดภาวะเงินเฟ้อ ผู้เลี้ยงสุกรหันมาประกอบ
 อาชีพรับจ้างเป็นอันมาก ทำให้ขาดคนดูแลสุกรมีชีวิต ราคาเนื้อ
 สุกรชำแหละจึงสูงขึ้น รัฐบาลจึงได้อนุญาตให้มีการค้าแบบเสรี
 กล่าวคือ สุกรจะฆ่า ณ ที่ใดก็ได้ และเมื่อฆ่าแล้วสามารถนำสุกร
 ชำแหละจำหน่ายข้ามเขตได้ เนื่องจากความปกติสุกรจะเคลื่อนย้าย
 ข้ามเขตได้เฉพาะสุกรมีชีวิต และสุกรที่ฆ่า ณ ที่ใด จะบริโภคได้
 เฉพาะในท้องถิ่นนั้น ผลคือ ราคาสุกรชำแหละถูกลงชั่วคราว
 หนึ่ง แต่เมื่อสุกรมีชีวิตน้อยลง ราคาเนื้อสุกรชำแหละกลับสูงขึ้น
 กว่าเดิมอีก
- พ.ศ. 2487 รัฐบาลได้มอบให้สภาเศรษฐกิจแห่งชาติ หรือปัจจุบัน คือ สำนักงาน
 คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เข้าควบคุม
 การค้าสุกรชำแหละในเขตพระนครและธนบุรี โดยจัดตั้งตัวแทน
 ตามตลาดต่าง ๆ ทำเนิการค้าสุกรชำแหละ แต่ไม่ได้ผลเท่า
 ที่ควร
- พ.ศ. 2488 รัฐบาลจึงอนุญาตให้มีการค้าเสรีอีกครั้งหนึ่ง
- พ.ศ. 2489 ต่อมาให้องค์การสรรพหารของกองทัพบก เข้าดำเนินการควบคุม
 การค้าสุกร
- พ.ศ. 2490 รัฐบาลอนุญาตให้มีการค้าเสรี
- พ.ศ. 2493 องค์การทหารผ่านศึกได้รับมอบหมายให้เข้าแก้ไขภาวะราคาสุกร
 ชำแหละสูง โดยรวบรวมพ่อค้าสุกรทั้งหมดมาอยู่ภายใต้การควบคุม

ขององค์การ ต่อมาสุกรมมีชีวิตอันตลาด ราคาตกต่ำ เกษตรกร
เลิกเลี้ยงเพราะขาดทุน จนกระทั่งไม่มีสุกรมฆ่าขาย รัฐบาลจึง
ปล่อยให้ค้าเสรี ภายใต้การควบคุมของเทศบาล

- พ.ศ. 2495 ได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติควบคุมการฆ่า และจำหน่ายเนื้อสัตว์
โดยให้พ่อค้าเสียอาชญาบัตร ค่าธรรมเนียม และฆ่าโดยเสรี
ไม่จำกัดจำนวน ทว่าคาดว่าราคาเนื้อสุกรมฆ่าแหละจะถูกลง แต่
พ่อค้าคนกลางต้องลดราคาขายสุกรมฆ่าแหละ เพื่อแย่งลูกเลี้ยง ผล
คือ ราคาขายปลีกไม่ลด สิ่งที่ดีคือ ราคาสุกรมมีชีวิต
- พ.ศ. 2496 รัฐบาลได้ให้คณะกรรมการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์แห่งชาติควบคุม
การฆ่า และการจำหน่ายสุกรม คณะกรรมการได้ส่งเสริมการเลี้ยง
สุกรม และปรับปรุงพันธุ์ โดยนำสุกรมพันธุ์ต่างประเทศเข้ามาเป็น
พ่อพันธุ์ และสนับสนุนพ่อค้าขายส่ง และปลีก รวมกันตั้งบริษัท
เรียกว่า บริษัทค้าสัตว์ทหารสามัคคี
- พ.ศ. 2498 ในช่วงที่มีการค้าเสรีนี้ได้มีเอกชนจดทะเบียน ตั้งบริษัทสหสามัคคี
ค้าสัตว์ จำกัด มีโรงฆ่าที่ทันสมัย
- พ.ศ. 2500 แต่การค้าแบบเสรีไม่ไฉน เพราะราคาสุกรมฆ่าแหละยังมีราคาสูง
รัฐบาลจึงกลับเข้าควบคุมอีกโดยมอบให้ กระทรวงมหาดไทย และ
กระทรวงสหกรณ์ร่วมกันดำเนินการจัดตั้ง สหพันธ์สหกรณ์ผู้เลี้ยง
และค้าสัตว์ จำกัดสินไช้ เป็นชุมนุมสหกรณ์ระดับชาติ สหกรณ์
ผู้เลี้ยงและค้าสัตว์ในจังหวัดต่าง ๆ เป็นชุมนุมสหกรณ์ระดับจังหวัด
ปัญหาที่เกิดขึ้น คือ มีการส่งเสริมการเลี้ยงสุกรมจนมีจำนวนเกิน
ความต้องการของตลาด สหพันธ์สหกรณ์ไม่สามารถรับซื้อสุกรมตาม
ราคาที่กำหนดไว้อย่างสูงได้ กิจกรรมสหกรณ์ไม่ประสบผล แต่ก็
ได้รับการส่งเสริมจากรัฐบาลอีกครั้งในปี 2502

- พ.ศ. 2505 บริษัท สหสามัคคีค้าสัตว์ จำกัด ใ้รับอนุมัติให้เพิ่มทุนจาก 2 ล้านบาท เป็น 50 ล้านบาท เพื่อมาก่อสร้างโรงงานฆ่าสัตว์ที่ทันสมัยและถูก สุขลักษณะ โดยรัฐอนุมัติให้บริษัทเป็นผู้ดำเนินการค่านโรงฆ่าสัตว์ และให้สหพันธ์สหกรณ์ค่านค่านการค้า แต่สหพันธ์ไม่สามารถแก้ปัญหาสุกรมมีชีวิตล้มตลาคได้
- พ.ศ. 2506 บุบสหพันธ์ และให้บริษัทสามัคคีค้าสัตว์ดำเนินการทั้งหมด โดยมี เทศบาลนครกรุงเทพธนบุรีเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่
- พ.ศ. 2507 เกิดการขาดแคลนสุกรมสำหรับบริโภค ราคาสุกรมจึงสูงขึ้น รัฐบาล ใ้อนุมัติให้มีการค้าเสรี และให้บริษัทสหสามัคคี เป็นผู้รับจ้างฆ่า อย่างเดียว แต่ในการค้าเสรีนั้น พ่อค้าต่างพยายามแย่งถูกเลี้ยง โดยลดราคาขายส่ง ขณะเดียวกันต้องแย่งกันซื้อสุกรมมีชีวิตในราคา สูง พ่อค้าจึงหาทางชดเชยด้วยการโกงน้ำหนัก และเงินค่าสุกรมมี ชีวิต
- พ.ศ. 2509 รัฐบาลใ้ให้บริษัทสหสามัคคีค้าสัตว์ จักการฆ่าสุกรมออกจำหน่ายกึ่ง หนึ่ง ประมาณวันละ 1,000 ตัว เพื่อตรึงราคา และให้ค้าเสรี อีกกึ่งหนึ่ง ในขณะที่เดียวกันราคาอาหารสุกรมสูงขึ้น เจ้าของโรงงาน กคให้สินเชื่อกู้ยืมเงิน จำนวนผู้เลี้ยงจึงลดลงปริมาณสุกรมมีน้อย ราคาสุกรมมีชีวิตสูงขึ้น เป็นลำดับ ทำให้ราคาสุกรมฆ่าแต่ละสูงตาม ไปด้วย
- พ.ศ. 2511 ฉะนั้น กระทรวงมหาดไทยใ้อนุญาตใ้มีการจำหน่ายสุกรมข้ามเขต เข้ามาขายใน กทม. ไ้จนกระทั่งในปี 2522 ราคาสุกรมมีชีวิต ตกต่ำลง เนื่องจากเลี้ยงกันจนมีปริมาณมาก รัฐจึงใ้มีนโยบาย การค้าปศุสัตว์ เพื่อตรึงราคาแต่ใ้ที่สุกรราคาสุกรมฆ่าแต่ละกลับสูง ขึ้นอีก

พ.ศ. 2523 รัฐบาลจึงได้ใช้นโยบายการค้าเปิดเขต เมื่อวันที่ 17 มิถุนายน
จนถึงปัจจุบัน

จากประวัติศาสตร์การค้าสุกรข้างต้นจะเห็นได้ว่า รัฐบาลได้มีนโยบายที่จะช่วยเหลือทั้งเกษตรกร และผู้บริโภค กล่าวคือ มุ่งหวังให้ราคาสุกรมีชีวิตดีขึ้น และราคาสุกรชำแหละไม่สูงจนเกินไป แต่นโยบายต่าง ๆ ดูเหมือนว่าจะไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากยังไม่สามารถควบคุมการผลิตให้เพียงพอต่อความต้องการได้ รวมทั้งการเอาเปรียบทางการค้าระหว่างพ่อค้ากับเกษตรกร และผู้บริโภค ทำให้มีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงของระดับราคาอันเป็นวัฏจักรอยู่เสมอ ซึ่งจากผู้เลี้ยงสุกรมาถึงผู้บริโภค ได้ผ่านพ่อค้าคนกลางหลายครั้ง แต่ละครั้งผู้ขายย่อมจะบวกกำไรของตนลงไปด้วยเสมอ ผู้เลี้ยงถึงแม้จะมีกำไร แต่ในสัดส่วนที่น้อยมากเมื่อเทียบกับพ่อค้า

ถึงแม้ว่าเกษตรกรจะเป็นผู้ออกแรงผลิต พ่อค้าเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกในการบริการ แต่เมื่อจำนวนสุกรมีชีวิตมากเกินความต้องการบริโภค ราคาอาหารสูงขึ้น ต้นทุนการผลิตสูงตาม เกษตรกรขายผลผลิตได้ราคาต่ำ เพราะพ่อค้าสามารถถกราคาได้ ทำให้ผู้เลี้ยงขาดทุน หรือล้มเลิกกิจการไป ในขณะที่เดียวกัน ราคาสุกรชำแหละยังคงรักษาระดับราคาที่สูง ผู้บริโภคต้องซื้อเนื้อสุกรในราคาสูง เช่นเดิม โดยสรุปอาจจะกล่าวได้ว่า ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นในขณะที่ราคาขายของผู้เลี้ยงขยายตัวช้ากว่า ราคาส่วนเกินที่เกิดขึ้นจากวิถีการตลาด พ่อค้าคนกลางเป็นผู้ได้รับไป

ตารางที่ 3-10 การขยายตัวของต้นทุนและราคาขายสุกร

ปี	ต้นทุนการผลิต		ราคาขาย	
	บาท/กก.	อัตรารายตัว	บาท/กก.	อัตรารายตัว
2520	17.22	-	18.54	-
2521	14.46	-16.03	14.51	-21.74
2522	16.21	12.10	19.15	31.98
2523	20.55	26.77	23.66	23.55
2524	22.01	7.11	23.94	1.18
2525	20.06	-8.86	21.13	-11.74
2526	22.95	14.41	27.27	29.06
2527	22.36	-2.57	21.73	-20.34

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจเกษตร, ปี 2528

2.2 สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร

การขจัดความไม่เป็นธรรมของวิธีการตลาดกวางอ้างกัน นับแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน วิธีการที่กล่าวถึงกันมากเห็นจะได้แก่ การจัดตั้งสหกรณ์ โดยผู้เลี้ยงสุกรได้รวมกลุ่มตั้งเป็นสหกรณ์ขึ้นเมื่อปี 2499 รัฐบาลได้ให้ความสนับสนุนระบบสหกรณ์ โดยมอบให้กระทรวงมหาดไทย และสหกรณ์ร่วมกันรวบรวมบรรดาผู้ที่เกี่ยวข้องกับสุกรดำเนินการในรูปสหกรณ์ประเภทบำรุงและค้าสัตว์ มีลักษณะที่สำคัญ คือ

1. สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรตามท้องถิ่น เป็นสหกรณ์ขึ้นปฐม เพื่อรวมกลุ่มผู้เลี้ยงให้ดำเนินการ เพื่อมีอำนาจต่อรองการจำหน่าย และมีประสิทธิภาพในการเลี้ยง การจัดหาวัสดุการเกษตร อันได้แก่ อาหารของสุกรมาจำหน่ายแก่สมาชิก โดยให้สินเชื่อ หรือให้สมาชิกกู้ยืมเงิน
2. ชุมนุมสหกรณ์จังหวัดต่าง ๆ เป็นชุมนุมสหกรณ์ขึ้นจังหวัด เพื่อดำเนินงานในนโยบายเกี่ยวกับสหกรณ์ภายในจังหวัดนั้น ๆ เช่น โครงการสร้างฉางข้าวของสหกรณ์ เป็นต้น
3. ชุมนุมสหกรณ์แห่งประเทศไทย รับดำเนินนโยบายของรัฐบาล เพื่อวัตถุประสงค์สำคัญ คือ
 - 3.1 ให้ผู้เลี้ยงสามารถขายสุกรมีชีวิตได้ในราคาพอสมควรที่จะสามารถดำเนินการเลี้ยงได้ตลอดไป
 - 3.2 ให้ผู้ค้าดำเนินการโดยเอากำไรพอสมควร
 - 3.3 ให้ผู้บริโภคสามารถซื้อเนื้อสุกรชำแหละได้ในราคาไม่สูงเกินไป และมีให้เกิดการขาดแคลน

แต่การดำเนินงานของสหกรณ์ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากขาดความร่วมมือของสมาชิก และสหกรณ์มีหนี้สินเป็นจำนวนมากไม่สามารถดำเนินการให้เป็นประโยชน์ต่อสมาชิกได้ตามความมุ่งหมาย จึงได้ล้มเลิกกิจการไประยะหนึ่ง

เมื่อสุกรมมีชีวิตราคาตกต่ำ รัฐบาลไต้หวันเอาหลักการสหกรณ์
เข้ามาแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้ สามารถสรุปได้เป็นระยะ ๆ ดังนี้

1. จัดตั้งสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรจำกัด (กทม.) เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2518
มีห้องที่ดำเนินงานทั่วประเทศ และมีสาขาในต่างจังหวัด 86 สาขา โดยมีวัตถุประสงค์
คือ ช่วยเหลือสมาชิกด้านการค้าสัตว์ ให้ขายสุกรได้ราคาดีด้วยการจัดหาตลาด โดย
การรับซื้อสุกรจากสมาชิกก่อน จัดตั้งโรงฆ่าสัตว์และโรงพักสัตว์ ตลอดจนรวมผู้เลี้ยง
สุกรทุกจังหวัดเข้าเป็นสมาชิก

2. มีมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2521 ให้สิทธิในการ
ได้รับอนุญาตบัตรการฆ่าสุกรแก่สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรเท่านั้น และยกเลิกคำสั่งอนุญาตให้
นำเนื้อสุกรฆ่าและเข้ามาจำหน่ายใน กทม. เพื่อสร้างพลังการต่อรองในเรื่องราคา
สุกรมมีชีวิตให้อยู่ในมาตรฐานแห่งความเป็นธรรม เนื่องจากในปีผู้เลี้ยงสุกรประสบ
ปัญหาการขาดทุน เพราะอาหารสัตว์มีราคาแพง และราคาสุกรขุนมีชีวิตที่ขายได้
ตกต่ำลง

3. มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ สร.0201/39 ลงวันที่ 28
สิงหาคม 2521 แต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาสุกรระดับชาติ โดยมีปลัด
กระทรวงมหาดไทย เป็นประธาน และผู้แทนหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ
และคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ สร.0201/40 ลงวันที่ 28 สิงหาคม 2521
แต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาสุกรระดับจังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัด เป็น
ประธาน และผู้แทนหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ

4. มีคำสั่ง ที่ มท.0309/ว 1270 ลงวันที่ 10 พฤศจิกายน 2521
ให้มีการจัดตั้งสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรขึ้นทุกจังหวัด และสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรในระดับจังหวัด
ร่วมกันจัดตั้งเป็นชุมนุมสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรจำกัดขึ้น มีสำนักงานตั้งอยู่ที่กรุงเทพฯ
นอกจากนี้มอบสิทธิในการรับอนุญาตบัตรในจังหวัดให้สหกรณ์แต่ละจังหวัด เป็นผู้รับ
เท่านั้น โดยมีได้จำกัดจำนวนอนุญาตบัตร และจำนวนโควตาการฆ่าสุกรแต่ละจังหวัด

สำหรับ กทม. ให้มอบหมายอนุญาตบัตรให้แก่สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร กทม.
เท่านั้น เป็นผู้ดำเนินการรับซื้อ และจำหน่ายสุกรมมีชีวิตให้แก่พ่อค้าสุกรฆ่าและใน

กรุงเทพฯ

ในกรณีที่จังหวัดใดได้รับโควตาส่งสุกรมมีชีวิตไปจำหน่ายใน กทม. ให้คณะกรรมการแก้ไขปัญหาสุกรระดับจังหวัด แจ้งให้สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรแต่ละจังหวัดทราบ เพื่อให้รวบรวมสุกรจากสมาชิก ในการนี้ให้จังหวัดติดตามการจัดโควตาของสหกรณ์แก่สมาชิกด้วยความเป็นธรรม

แต่จากการที่มีคำสั่งของกระทรวงมหาดไทย ให้ตั้งสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรขึ้นทุกจังหวัด ทำให้เกิดข้อข้องเกี่ยวกับสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรจำกัด (กทม.) ที่มีสาขาอยู่ในจังหวัดนั้น ๆ ด้วย การได้รับโควตาจำหน่ายจะเป็นสิทธิ์ของสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรจังหวัดแต่ผู้เดียว ผลคือ สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร (กทม.) ที่เป็นสาขาจะไม่ได้รับมอบหมายจำหน่ายในการฆ่าแต่อย่างใด และเมื่อสุกรที่ส่งเข้า กทม. จากสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรจังหวัด จะมีผู้รับซื้อ คือ สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร (กทม.) เพียงผู้เดียว แต่ก็ไม่อาจกราการับซื้อได้ จึงมีวิธีการเรียกเก็บค่าบริการจากผู้เลี้ยงตัวละ 12.-บาท, โกงค่าง และไม่ดีคุณภาพสุกรมมีชีวิต ตามข้อกำหนดที่คณะกรรมการแก้ไขปัญหาสุกรระดับชาติวางไว้

5. ต่อมากระทรวงเกษตรและสหกรณ์ฯ ได้มีหนังสือถึงนายกรัฐมนตรี ที่ กส.0205/4968 ลงวันที่ 6 มีนาคม 2522 เสนอให้ยุบเลิกสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรจำกัด กทม. เนื่องจากไม่ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงาน และเสนอแนวทางแก้ไขปัญหสุกร เช่น

5.1 ให้ขุมนุมสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรจำกัด เป็นผู้รวบรวมสุกรมมีชีวิตจากสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรระดับจังหวัด และนำสุกรมมีชีวิตมาจำหน่ายใน กทม. แก่ผู้ค้าสุกรชำแหละ หรือสหกรณ์ผู้ค้าสุกรชำแหละ ซึ่งจะโคจกคั่งขึ้น

5.2 ให้กระทรวงมหาดไทย สั่งให้ กทม. มอบหมายจำหน่ายสำหรับสุกรที่จะฆ่าใน กทม. แก่ขุมนุมสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรจำกัด

5.3 ให้จัดตั้งสหกรณ์ผู้ค้าสุกรชำแหละใน กทม. เพื่อให้เป็นสถาบันรับซื้อสุกรมมีชีวิต จากขุมนุมสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรจำกัด

5.4 จัดตั้งคณะกรรมการประสานการดำเนินงานของชุมนุมสหกรณ์
ผู้เลี้ยงสุกรจำกัด กับสหกรณ์ผู้ค้าสุกรชำแหละในตลาด กทม.

5.5 เนื่องจากในบางจังหวัดสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรยังไม่ได้รับอนุญาตบัตร
และการซื้อขายสุกรมีชีวิต ก็มีได้ดำเนินการผ่านทางสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร ฉะนั้น
ผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งเป็นผู้แทนจากมหาดไทย ต้องดำเนินการควบคุมให้มีการฆ่า
และค้าสุกร โดยผ่านทางสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรจังหวัดเท่านั้น

ขอเสนอแนะดังกล่าว คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติในหลักการ เมื่อวันที่
6 มีนาคม 2522

6. หลังจากที่มีราคาตกต่ำในปี 2521 ไข่มีแนวโน้มสูงขึ้นอีกในปี
2522 คณะรัฐมนตรีจึงมีมติเมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2522 ให้พ่อค้าสามารถนำ
เนื้อสุกรชำแหละเข้ามาจำหน่ายในตลาด กทม. ได้โดยเสรี ชุมชนสหกรณ์ผู้เลี้ยง
สุกรจำกัด จึงไม่มีบทบาทมากนัก เพราะไม่ได้สิทธิในการรับอนุญาตบัตรทั้งหมด
เหมือนในอดีต

7. ในวันที่ 17 มิถุนายน 2523 คณะรัฐมนตรีมีมติให้จัดระบบการค้า
สุกรใหม่ ได้แก่

7.1 แบ่งเขตการเลี้ยงสุกรออกเป็นเขตปลอดโรค (ตั้งแต่จังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์ลงไป) และเขตไม่ปลอดโรค (ตั้งแต่จังหวัดเพชรบุรีขึ้นมา) การเคลื่อน
ย้ายสุกรในแต่ละเขตเป็นไปโดยเสรี แต่ถ้าจะเคลื่อนย้ายสุกรข้ามเขตต้องขออนุญาต
จากทางราชการ

7.2 ให้สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรมีสิทธิในการออกอนุญาตบัตรการซื้อขาย
และการเคลื่อนย้ายสุกรมีชีวิต ต้องดำเนินการผ่านสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรจังหวัดเท่านั้น

7.3 การจำหน่ายเนื้อสุกรชำแหละ ให้จำหน่ายนอกเขตได้ทั่วประเทศ
อาณาจักรโดยเสรี

อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานของสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรจังหวัดไม่
ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร การค้าสุกรมีทั้งที่ผ่านการขอใบเคลื่อนย้ายและอนุญาตบัตร

จากสหกรณ์ และไม่ผ่านสหกรณ์ ในกรณีหลังถือได้ว่าเป็นการค้าอิสระระบบ ยังไม่มีการควบคุมกันอย่างเคร่งครัด ทั้งการลักลอบ การเคลื่อนย้ายสุกรมี่ชีวิต และการฆ่าเถื่อน

3. ตลาดสุกร

ในการผลิตสุกร วัตถุประสงค์ใหญ่คือ จำหน่ายเนื้อสุกรให้แก่ผู้บริโภค เพราะถือได้ว่าเป็นอาหารประจำวันของคนไทย ตลาดการจำหน่ายจึงมีส่วนสำคัญต่อการผลิตสุกรเป็นอย่างมาก สามารถแบ่งออกได้ 2 ลักษณะ

3.1 ตลาดภายใน หมายถึง ตลาดผู้บริโภคในประเทศไทย เริ่มตั้งแต่

3.1.1 หมู่บ้าน เป็นการบริโภคที่ไม่แน่นอน จะมีการฆ่าสุกรเพื่อบริโภค เมื่อมีงานพิธีต่าง ๆ อาทิ บวช แต่งงาน งานศพ ขึ้นบ้านใหม่ ปลูกบ้าน ลงแขก ทำไร่นา เก็บเกี่ยวข้าว มีงานตามฤดูกาลต่าง ๆ ปีละ 1 - 2 ครั้ง แล้วแต่ประเพณีความท้องถิ่น การซื้อหาสุกรส่วนใหญ่จะไล่จากบ้านของตนเอง หรือเพื่อนบ้านที่มีการเลี้ยงกันในปริมาณไม่มาก โดยไม่จำเป็นต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง

3.1.2 ตำบล ตลาดการบริโภคในระดับทำบล จะเริ่มมีบทบาทขึ้น เนื่องจากมีประชากรหนาแน่นขึ้น และส่วนใหญ่จะมีการจัดตลาดนัดทุกสัปดาห์ ๑ - ๒ ครั้ง เกษตรกรจะนำผลผลิตในหมู่บ้านมาจำหน่ายสำหรับสุกรจะเข้าสู่ตลาดในรูปเนื้อสุกรชำแหละ จำหน่ายนั้ละประมาณ 2 - 3 ตัว ถึงแม้จะเป็นตลาดที่ทำรายได้ให้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรไม่มากนัก แต่ก็จัดว่าเป็นตลาดที่แน่นอน

3.1.3 อำเภอ แต่ละจังหวัดจะประกอบด้วยอำเภอต่าง ๆ ที่มีตลาดประจำอำเภอ มีโรงฆ่าสัตว์อยู่ในความควบคุมของเทศบาล และสุขาภิบาล การฆ่าสุกร ประมาณ 2 - 3 ตัว/วันขึ้นไป แล้วแต่อำเภอใหญ่หรือเล็ก เมื่อรวมทุกอำเภอของจังหวัด จะมีการฆ่าสุกรเพื่อบริโภคประมาณ 900 - 1,100² ตัว/วัน

²ศ.นาม สิริเสถียร, เกษตรวันนี้. ปีที่ 5 ฉบับที่ 51 กันยายน 2528, หน้า 69.

(รวมฆ่าเดือน) จึงนับได้ว่าตลาดระดับอำเภอเป็นตลาดที่มีความสำคัญต่อผู้เลี้ยงสุกรเป็นอย่างมาก กรณีที่สุกรล้มตลาดอาจมีการระบายเข้าสู่ตลาดในครัวจังหวัดหรืออำเภอเมือง อันเป็นตลาดระดับศูนย์กลางจังหวัด ตลอดจนตลาดต่างจังหวัดที่เป็นศูนย์กลางระดับภาค

3.1.4 ตลาดกรุงเทพฯ ตลาดการซื้อขายสุกรใน กทม. จะเกิดขึ้นรอบ ๆ โรงฆ่า ซึ่งมี 6 แห่ง แต่ตลาดใหญ่ที่สุดเห็นจะไค้แก่ ตลาดที่กล้วยน้ำไ้เป็นที่คั้งของโรงฆ่า บริษัทสหสามัคคีค้าสัตว์ มีสุกรเข้าโรงฆ่าเฉลี่ยประมาณวันละ 1,000 - 2,000 ตัว แต่ถ้าพิจารณาปริมาณจากทุกโรงฆ่า รวมทั้งการฆ่าเดือนคาดกันว่า จะมีการฆ่าเพื่อบริโภคถึงประมาณวันละ 6,000 - 7,000 ตัว และเป็นตลาดของเกษตรกรที่เลี้ยงสุกรในภาคกลางเป็นส่วนใหญ่ อาทิเช่น ฉะเชิงเทรา นครปฐม สุพรรณบุรี ราชบุรี เป็นต้น ตลาดกรุงเทพฯ ถือได้ว่าเป็นตลาดที่อยู่ในเกณฑ์แน่นอน และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในแต่ละปี

ตารางที่ 3-11 ปริมาณสุกรที่เข้าโรงฆ่าบริษัทสหสามัคคี

หน่วย : ตัว

ปี	ปริมาณ
2518	378,674
2519	460,414
2520	442,848
2521	548,835
2522	630,473
2523	519,011
2524	529,295
2525	562,262
2526	454,820
2527	405,891

ที่มา : บริษัทสหสามัคคีค้าสัตว์

หมายเหตุ : สุกรถือวันฆ่าเฉลี่ย 30 วันต่อเดือน

3.2 ตลาดต่างประเทศ

3.2.1 การส่งออก

ประเทศไทยส่งสุกรไปจำหน่ายต่างประเทศ ทั้งในรูปของสุกรมัธยม เนื้อสุกรแช่แข็ง และผลิตภัณฑ์สุกรมีปริมาณการส่งออกไม่คงที่ บางปีก็ส่งออกมาก บางปีก็ส่งออกน้อย มีประเทศผู้รับซื้อที่สำคัญ ได้แก่ สิงคโปร์ ฮองกง กัมพูชา และลาว ในปี 2516 มีปริมาณการส่งออก 10,846 ตัว มูลค่า 8.3 ล้านบาท แต่ในปี 2517 ปริมาณส่งออกก็ลดลงมากเหลือเพียง 1,434 ตัว มูลค่า

1.03 ด้านบาท ในปีต่อ ๆ มา ก็มีลักษณะเช่นเดียวกัน คือ เพิ่มบ้างลดบ้าง ปีที่ส่งออกมากที่สุด คือ ปี 2525 จำนวน 11,488 ตัน มูลค่า 20.55 ด้านบาท ประเทศรับซื้อ คือ สิงคโปร์ และฮ่องกง

ฮ่องกงเป็นประเทศผู้นำเข้ารายใหญ่ที่สุด แต่ช่วงปีถึงกการนำเข้าสุกรมี่ชีวิตจากไทย คือระหว่างปี 2517 - 2520 และ 2523 - 2524 เนื่องจากไต้หวันนำเข้าจากจีนแทนเพราะอยู่ใกล้สะดวกในการขนส่ง และราคาต่ำกว่าสำหรับกัมพูชาได้เลิกการนำเข้าสุกรมี่ชีวิตจากประเทศไทย ตั้งแต่ปี 2519 เป็นต้นมา ส่วนสิงคโปร์นั้น ไทยส่งออกโดยบริษัท สิงค์-ไทยฟาร์ม จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทร่วมทุนระหว่างไทยและสิงคโปร์

การมีปริมาณส่งออกสุกรมี่ชีวิตไม่สม่ำเสมอ อาจเนื่องมาจากหลายสาเหตุ อาทิเช่น ปริมาณการผลิตในประเทศไม่แน่นอน ประกอบกับคุณภาพของสุกรมี่ชีวิตยังไม่ดีมาตรฐานที่จะนำส่งออก จึงทำให้ตลาดต่างประเทศมีความต้องการสุกรมี่ชีวิตน้อย ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะมีฟาร์มที่จดทะเบียนได้รับอนุญาตให้เป็นฟาร์มส่งออก จำนวน 37 ฟาร์ม ไคแก่ ที่ชลบุรี 11 ฟาร์ม ฉะเชิงเทรา 6 ฟาร์ม นครราชสีมา 5 ฟาร์ม นครปฐม 4 ฟาร์ม จันทบุรี 2 ฟาร์ม กำแพงเพชร สมุทรปราการ ปราจีนบุรี อัญญา ปทุมธานี สระบุรี สมุทรสาคร ราชบุรี และระยอง ทีละ 1 ฟาร์ม แต่ปริมาณการผลิตยังไม่มากเท่าไคแก่ รวมทั้ง การควบคุมคุณภาพการผลิตให้ถูกสุขลักษณะและครบตามที่กรมปศุสัตว์กำหนดเอาไว้ ทำไคไม่สม่ำเสมอ เมื่อผู้แทนจากตลาดต่างประเทศมาสำรวจ หรือการส่งสุกรมี่ชีวิตออกไปแล้วมักจะพบว่าการเลี้ยงสุกรมี่ชีวิต หรือสุกรมี่ชีวิตที่ส่งออกไม่สามารถควบคุมโรคได้

สำหรับเนื้อสุกรมี่ชีวิต และผลิตภัณฑ์ ประเทศผู้นำเข้าไคแก่ ศรีลังกา เวียดนาม และลาว เป็นต้น ปริมาณการส่งออกไม่สม่ำเสมอ เช่นเดียวกับสุกรมี่ชีวิต ประเทศผู้รับซื้อรายใหญ่ไคแก่ ฮ่องกง ปีที่นำเข้าสูงสุดไคแก่ ปี 2521 ปริมาณ 1,288,795 กิโลกรัม มูลค่า 57.62 ด้านบาท

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบมูลค่าการส่งออกสุกรมี่ชีวิตที่มีบทบาทสำคัญ นำรายไคเข้าประเทศในสัดส่วนที่สูง ไคแก่ เนื้อสุกรมี่ชีวิต รองลงมา

ไคแก่ สุกรมี่ชีวิต และผลิตภัณฑ์อื่น ๆ

3.2.2 การสั่งเข้า นอกจากการส่งสุกรออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ ในรูปต่าง ๆ แล้ว ประเทศไทยยังนำเข้าสุกรประเภทต่าง ๆ ไคแก่ สุกรมี่ชีวิตสำหรับพ่อพันธุ์ แม่พันธุ์ เนื้อสุกรแช่แข็ง และผลิตภัณฑ์

การนำสุกรมี่ชีวิต เพื่อทำพันธุ์ไค้นำเข้ามาจากเบลเยียม อเมริกา เนเธอร์แลนด์ และไต้หวัน เป็นต้น ปริมาณการนำเข้าไม่สม่ำเสมอ ปริมาณนำเข้าต่ำสุด คือ ปี 2518 จำนวน 10 ตัว มูลค่า 0.11 ล้านบาท สูงสุด ในปี 2526 จำนวน 1,567 ตัว มูลค่า 26.80 ล้านบาท สำหรับเนื้อสุกรแช่แข็ง มีปริมาณนำเข้าน้อยมาก ในช่วงปี 2518 - 2526 มีการนำเข้าเพียงปีเดียว คือ ปี 2523 คิดเป็นมูลค่า 800 บาท ส่วนผลิตภัณฑ์อื่น ๆ มีการนำเข้าในปริมาณมากก่ก แต่ไม่สม่ำเสมอ

3.3 คุณการค่า

เมื่อพิจารณาถึงคุณการค่าสุกรของประเทศพบว่า การค้าเนื้อสุกรแช่แข็งของไทยเป็นผู้นำรายไค้เข้าประเทศ ถึงแม้ว่าจะมีการขยายตัวไม่สม่ำเสมอ ถ้าไค้มีการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพของสินค้าเชื่อว่า จะเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยระบายสุกรที่อื่นตลาดในประเทศไค้

สำหรับสุกรมี่ชีวิต ประสบปัญหาการขาดคุณการค่าเนื่องจากสุกรนำเข้า ยังมีความจำเป็นเพราะเป็นสุกรพันธุ์ที่นำเข้ามาเพื่อพัฒนาสุกรในประเทศไค้มีคุณภาพไค้ยิ่งขึ้น และถ้าสามารถปรับปรุงบำรุงพันธุ์ให้หักเทียมกับพันธุ์ต่างประเทศ เชื่อว่าปริมาณการสั่งเข้าสุกรพันธุ์จะมีปริมาณลดลงในที่สุด

ส่วนผลิตภัณฑ์อื่น ๆ นับแต่ปี 2518 ถึง 2526 ไทยประสบภาวะขาดคุณการค่าโดยตลอด สินค้าที่สั่งเข้ามีหลายประเภท เช่น ไส้กรอก หมูแฮม ไส้สุกร ขาหมู ทนึ่งสุกรมี่หมักเกลือ ขนสุกร น้ำมันหมู กากมันเปลว และน้ำเชื้อสุกร เป็นต้น ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวถึงแม้จะมีปริมาณไม่มากนัก แต่ไค้ก่อให้เกิดการสูญเสียรายไค้ของประเทศจำนวนหนึ่ง ซึ่งผลิตภัณฑ์ดังกล่าวก็สามารณผลิตไค้ภายในประเทศ